

šeno za uhaslé, a jmění druhdy svěřenské připadlo do zpupné pozůstalosti poslední držitelky svěřenství Gisely C-ové, stalo se částí zpupné pozůstalosti této; ale v pravdě jest žalující stranou pozůstalost (svěřenská — nyní zpupná) Gisely C-ové, zastoupená soudně zřízeným správcem Zdeňkem Sch-em. Pokud dovolatel namítá správci nedostatek aktivní legitimace, vytýkáje, že si nevyžádal svolení příslušného soudu k podání žaloby, vytýká tedy vskutku nedostatek zvláštního zmocnění k vedení sporu ve smyslu Šu 6 c. ř. s. Má pravdu potud, že bylo třeba zvláštního svolení k žalobě, a nelze souhlasiti s opačným názorem odvolacího soudu, neboť podání této žaloby nelze pokládati za úkon, náležející k řádnému hospodaření. Než nedostatek zvláštního zmocnění k žalobě může dle druhého odstavce Šu 6 c. ř. s. býti odstraněn v každém období sporu, a stalo se tak tím, že v dovolacím řízení byl předložen prvopis usnesení zemského civilního soudu v Praze ze dne 4. července 1923, jímž tento jako dřívější svěřenský a nynější pozůstalostní soud dodatečně schvaluje zahájení a provádění sporu. Nevadí, že svěřenství již neexistuje, neboť tím nezanikla pravomoc bývalého svěřenského soudu ohledně úkonů, spadajících do doby, kdy svěřenství ještě trvalo. Hledíc k uvedenému ustanovení druhého odstavce Šu 6 c. ř. s., nelze zmíněné usnesení pokládati za nepřipustnou novotu po rozumu §§ 482 a 513 c. ř. s., neboť, i kdyby nebylo předloženo bývalo, byl by dovolací soud býval oprávněn a povinen, vyvolati takové usnesení za účelem odstranění formálního nedostatku.

Čís. 3445.

Přípustnost pořadu práva pro žalobu železničního zaměstnance propuštěného pro nesložení slibu republiky, již domáhá se zaplacení služebních požitků.

Železniční zaměstnanec, jenž nesložil včas dle zákona ze dne 7. února 1919, čís. 74 sb. z. a n. slibu republiky, může býti kdykoliv propuštěn, třebaž složil prozatímní slib pro dobu, pokud bude v československých službách.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1924, Rv I 1370/23.)

Žalobce byl od roku 1900 ve službách státních drah, posléze jako adjunkt u dopravního úřadu v Bohumíně. Po státním převratu zůstal v Bohumíně a konal službu dále. Výnosem ředitelství státních drah v Olomouci ze dne 5. března 1921 byl vyrozuměn, že nepřichází v úvahu pro převzetí do služeb Čsl. státu, že se na jeho další služby nepočítá, že se sprostuje na dobro služeb a zastavují se mu dnem 31. března 1921 aktivní služební požitky. Dne 14. března 1921 podal žalobce na ředitelství státních drah v Olomouci žádost, aby byl znovu přijat do služeb čsl. státních drah, načež ministerstvo rozhodlo výnosem ze dne 27. září 1921, že žalobcově žádosti o zrušení sprostění nelze vyhověti, ježto se po odpadnutí nepřekonatelné překážky (zrušení plebiscitního území) nepřihlásil ve smyslu ustanovení Šu 5 prováděcího nařízení ze dne 21. března 1919, čís. 154 sb. z. a n. k zákonu ze dne 7. února

1919, čís. 74 sb. z. a n. v předepsané 8denní lhůtě ke složení slibu věrnosti pro republiku Čsl., a v důsledku toho rozhodl ministr železnic v dohodě se účastněnými ministry, že nastaly účinky nesložení slibu dle Šu 2 cit. zák., t. j. žalobce pozbyl kromě svého místa také všech nároků na plat a výslužné pro sebe i pro svou rodinu. Žalobě na doplacení služebních požitků za dobu od 1. dubna 1921 do konce října 1921 procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud ji zamítl. Důvody: Dle odvolatelova názoru nesprávně posoudil první soud věc po stránce právní, vycházejí z mylného předpokladu, že žalobce byl definitivním zaměstnancem čsl. státních drah a následkem toho mohl býti i služby sprostěn toliko po provedeném disciplinárním řízení (§ 136 a 91 služ. pragmatiky pro zřizovatele státních drah). Odvolání nelze upříti oprávněnosti. Žalobce sloužil až do převratu, 28. října 1918, jako železniční zaměstnanec ve stanici Bohumíně. Po převratu bylo území Těšínska obsazeno vojskem českým a vojskem polským. Podle rozhodnutí mezinárodní plebiscitní komise měli veřejní zaměstnanci na území Těšínského Slezska zůstat i na dále ve službách, nesměli však až do konečného stanovení hranic mezi československým a polským státem skládati přísahu ani slib. Následkem toho učinil žalobce dne 14. března 1919 prohlášení, že chce Československé republice věrně sloužiti. Bohumín náležel do oné části Těšínského Slezska, které obsazeno bylo vojskem českým. Pařížským rozhodnutím ze dne 28. července 1920 byla pak ona část Těšínska, v níž se právě stanice Bohumín nalézá, neobmezeně přivtělena Československé republice. V srpnu 1920 přihlásil se žalobce dobrovolně do služeb rakouských a prohlásil písemně, že nehodlá setrvati v železničních službách Čsl. republiky, nebyl však ihned služby sprostěn, nýbrž konal službu dále a dne 31. prosince 1920 byl vzat do slibu na dobu, pokud zůstane ve zdejších službách prozatímně, než bude formálně sprostěn služby. Propuštěn byl výnosem ředitelství státních drah ze dne 5. března 1921 a byly mu služební požitky dnem 31. března 1921 zastaveny. Dne 14. března 1921 podal žádost, aby byl opětně do služeb československých státních drah přijat, dodávaje, že jazyka českého není mocen a že se jazyku českému nikdy nenaučí. Žádost tato byla rozhodnutím ministerstva železnic ze dne 27. září 1921 z důvodu nesložení slibu záporně vyřízena a zároveň vysloveno, že u žalobce nastaly účinky nesložení slibu dle Šu 2 zákona ze dne 7. února 1919, čís. 74 sb. z. a n. Tyto okolnosti jsou prokázány a dlužno z nich vyvoditi, že ponecháním žalobce ve službě v Bohumíně k rozkazu dohodové komise nestal se žalobce tím samým železničním zaměstnancem československých státních drah. Postavení jeho bylo prozatímní a o jeho konečném převzetí mělo býti rozhodnuto po rozdělení Těšínska oním státem, jemuž byl přidělen Bohumín. Ku převzetí bylo zapotřebí, by splněny byly zákonné podmínky pro převzetí. Dle Šu 1 a 2 zákona ze dne 7. února 1919, čís. 74 sb. z. a n. měli všichni státní zaměstnanci bývalého státu rakouského zůstat státními zaměstnanci Československé republiky, přihlásí-li se a vykonají-li nařízený slib do měsíce, a kdo se v čas, ač není-li překážky nepřekonatelné, nepřihlásí se a nesloží slibu, pozbývá svého místa a

všech nároků na plat a výživné pro sebe a svou rodinu. V §u 5 nařízení ze dne 21. března 1919, čís. 154 sb. z. a n. stanoveno, že ti, kdož nemohli se přihlásiti a slib složiti pro překážky nepřekonatelné, jsou povinni ke slibu se přihlásiti a slib složiti do 8 dnů, jakmile překážka odpadla. Překážka ku složení slibu odpadla pařížským rozhodnutím ze dne 23. července 1920, kdy Těšínsko definitivně bylo rozděleno a stanice Bohumín připadla Československému státu. Bylo proto povinností žalobcovou, chtěl-li do služeb československých státních drah předstoupiti, by se v 8denní lhůtě v §u 5 citovaného nařízení stanovené, jakmile tato překážka odpadla, do služeb československých státních drah přihlásil a slib složil. Toho však žalobce neučinil, naopak se v měsíci srpnu 1920 dobrovolně přihlásil do služeb státu Rakouského a prohlásil písemně, že ve službách československých státních drah zůstati nehodlá. Dle toho nesplnil zákonných podmínek, jichž ku převzetí do služeb československých bylo zapotřebí a tím nastaly účinky §u 2 citovaného zákona. Okolnost, že žalobce i na dále zůstal ve službě a že dne 31. prosince 1920 složil slib, na věci ničehož měniti nemůže, když slib složil jen pro dobu, pokud bude ve službách zdejších, pokud se týče než bude formálně propuštěn. Bylo proto ředitelství státních drah oprávněno žalobce služby sprostiti a služební požitky dnem 31. března 1921 mu zastaviti, poněvadž u něho nastaly účinky §u 2 cit. zákona a žalobce sám prohlásil, že ze služeb dobrovolně vystupuje. Ale také ministerstvo železnic nepochybovalo, když rozhodnutím ze dne 27. září 1921 žádosti jeho, by byl opětně do služeb čsl. státních drah přijat, nevyhovělo z důvodů nesložení slibu a rozhodlo ve smyslu §u 4 nařízení ze dne 21. března 1919, čís. 154 sb. z. a n., že nastaly účinky nesložení slibu dle §u 2 zákona ze dne 7. února 1919, čís. 74 sb. z. a n. Jest pravda, že zákonem ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. bylo vysloveno, že veškeré zemské i říšské zákony a nařízení zůstávají v platnosti a tím tedy i služební řád pro zaměstnance státních drah. Toho však bylo by lze použiti na žalobce jen tenkrát, kdyby byl skutečně splnil předpoklady pro převzetí do služeb Československého státu a stal se skutečným jeho zaměstnancem. Tím se však žalobce nestal, ježto jeho dosavadní poměr rozvázal se tím okamžikem, kdy nastaly účinky §u 2 cit. zákona a žalobce prohlásil, že ve službách Českého státu zůstati nechce a, ježto od 1. dubna 1921 do 31. října 1921 služby nekonal, nemá nároku na služební požitky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (čís. 4 §u 503 c. ř. s.) žalobcem jediné uplatňovaný, není opodstatněn. Dovolatel neprovádí tohoto důvodu po zákonu, bere-li v pochybnost také správnost okolností, odvolacím soudem zjištěných, z nichž jest právě vycházeti při řešení otázky, zda bylo na zjištěné okolnosti správně použito zákona. Soud odvolací pokládá v první řadě za zjištěno, že žalobce složil dne 31. prosince 1920 slib pouze prozatímní a to pouze na dobu, pokud

bude ještě ve zdejších službách, nebo-li než bude ze služeb těch formálně propuštěn. Odvolací soud opřel toto zjištění o výpověď svědka T-a a proti ocenění této výpovědi brojí dovolatel, uvádí-li, že to byla jen vnitřní výhrada tohoto svědka, vzal-li ho, jak udává, do slibu jen na dobu, než bude formálně sprostěn. Tímto pouze prozatímním slibem nebylo, jak správně vyslovil soud odvolací, nikterak napraveno opomenutí žalobce, jenž nesložil slibu, ku kterému se měl po rozumu zákona ze dne 7. února 1919, čís. 74 sb. z. a n. a v dalším podle Šu 2 a 5 nařízení vlády ze dne 21. března 1919, čís. 154 sb. z. a n. přihlásiti do 8 dnů, jakmile přestala dosavadní nepřekonatelná překážka, jež bránila složení slibu. Onen pouze prozatímní slib nelze nikterak rovnati slibu, vyžadovanému podle zákona čís. 74/19 a proto neodčinil také onen slib následků, spojených s nesložením tohoto slibu. Má-li dovolatel za to, že ona 8 denní lhůta měla býti počátkem svým úředně vyhlášena, poněvadž se nejednalo o překážku osobní, nýbrž o překážku rázu státoprávního, jež končila přiřknutím území Těšínského Čsl. republiky, jest mu připomenouti, že dovolatel, příslušný do Vídně, byl jako příslušník cizího státu o přiřknutí Těšínska Čsl. republiky rozhodnutím Pařížským ze dne 28. července 1920 *z p r a v e n a* to již před 20. zářím 1920, jak plyne nepochybně z *p ř e d p o s l e d n í* rubriky seznamu příslušnosti spisu ředitelstva státních drah, kde dovolatel písemně a svým podpisem stvrdil, že nehodlá setrvati ve službách Čsl. republiky; služby nebyl okamžitě sprostěn jen proto, že nebylo za něho náhrady. I když nelze v tomto prohlášení spatřiti dobrovolné vystoupení ze služby, nelze přec jen přehlédnouti smysl tohoto prohlášení, uvést totíž příčinu, proč se dovolatel k složení slibu po rozumu zákona čís. 74/19 nepřihlásil. V tom jest shledati vědomé nepodrobení se zákonu, které jest postiženo následky v Šu 2 cit. zák. uvedenými. Mylným jest proto názor dovolatelův, že složením prozatímního slibu ze dne 31. prosince 1920 byl definitivně převzat do služby Čsl. státních drah a že od té doby stál pod ochranou služebního řádu, takže nesměl již býti propuštěn kdykoliv a libovolně. Počínaje nepřihlášením se k slibu po rozumu zákona čís. 74/19 a prohlášením, že nehodlá setrvati ve službách Čsl. republiky, byl si dovolatel toho vědom, že bude dnes neb zítra vyslovena nad ním ztráta služby u čsl. státních drah a stalo-li se tak rozhodnutím ředitelstva státních drah ze dne 5. března 1921, nelze to pokládati za počín libovolný. Poněvadž bylo dále také vyvoláno rozhodnutí ministerstva železnic ze dne 27. září 1921 po rozumu Šu 4 shora uvedeného nařízení a toto náležitě dovolateli doručeno, byl právem žalobní nárok dovolatelův zamítnut, neboť účinek tohoto rozhodnutí jako výroku nikterak konstitutivního nýbrž deklarativního působí od tehdejška (*ex tunc*), tedy v tomto případě od doby, kdy byl dovolatel služby sprostěn. Vývody dovolání nejsou tudíž způsobilé, by přivodily změnu napadeného rozsudku.

Čís. 3446.

Ustanovení čl. 122 obch. zák. nevztahuje se na řízení vyrovnací.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1924, Rv I 1381/23.)